

دستاوردها و پیامدهای اجرای طرح امنیت اجتماعی ناجا در شهر تهران از نگاه مطبوعات (سال ۸۶-۸۷)

یوسف ترابی^۱

عباس عرافی نظری^۲

تاریخ پذیرش: ۹۱/۲/۱۲

تاریخ وصول: ۹۰/۹/۲۸

چکیده

مقاله حاضر با عنوان «دستاوردها و پیامدهای اجرای طرح امنیت اجتماعی ناجا در شهر تهران از نگاه مطبوعات در سال ۸۶-۸۷» با روش توصیفی - تحلیلی در جامعه آماری ۴۰ روزنامه معروف منتشر شده انجام شده است. برای حجم نمونه از طریق نمونه‌گیری به صورت منظم (سیستماتیک) به طور گزینشی چهار روزنامه که در دو گروه جداگانه نماینده جناح‌های سیاسی معروف کشور محسوب می‌شوند، انتخاب شده است که شامل دو روزنامه از جناح اصول‌گرا حامل کیهان و رسالت و دو روزنامه از جناح اصلاح طلب شامل اعتماد و اعتماد ملی در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ می‌باشد و در این راستا، از تکنیک تحلیل محتوی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شده است. بنابراین این پژوهش در گام اول به شناخت مسئله امنیت و امنیت اجتماعی از یک سو و از سوی دیگر به بررسی وضعیت و نتایج حاصل از اجرای طرح امنیت اجتماعی با توجه به رسالت آگاهی‌دهنده‌ای که رسانه‌ها از جمله مطبوعات بر عهده دارند، پرداخته است. بنابراین پس از تعریف امنیت و امنیت اجتماعی و پرداختن به ابعاد مختلف آن به بررسی پیامدهای اجرایی شدن طرح امنیت اجتماعی از طریق انعکاس مطالب موجود در چهار روزنامه رسالت، کیهان، اعتماد و اعتماد ملی پرداخته شد. استخراج دستاوردها و پیامدهای اجرای طرح امنیت اجتماعی ناجا در شهر تهران از نگاه مطبوعات از مهم‌ترین اهداف پژوهش حاضر است. با عطف به هدف

۱- استادیار دانشگاه علوم نظامی

۲- کارشناس ارشد عقیدتی - سیاسی

مذکور سؤالات در سه سطح دستاوردهای طرح، پیامدهای طرح و انعکاس اجرای آن در مطبوعات طرح شده‌اند. یافته‌های پژوهش که در راستای پاسخ به سؤالات، تبیین شده است، به وسیله روش نمونه‌گیری سیستماتیک (منظم) انجام شده است. لازم به ذکر است که برای سهولت بررسی دیدگاه‌های روزنامه‌های مزبور پنج مقوله برای طرح امنیت اجتماعی در نظر گرفته و با توجه به درجه اهمیت و جایگاه اخبار به ارزش‌گذاری مقولات به صورت مجزا پرداخته شده است. با توجه به نتایج توصیف شده از کل مقولات شمارش شده در روزنامه‌ها، باید گفت که فرضیه اصلی تحقیق «تأیید» می‌شود و ارزیابی روزنامه‌ها از فرایند رشد شاخص‌های امنیت اجتماعی، به طور کلی «مثبت» ارزیابی می‌شود.

واژگان کلیدی: امنیت، امنیت اجتماعی، مطبوعات، طرح امنیت اجتماعی.

مقدمه

امنیت واژه‌ای پیچیده و به لحاظ کاربرد از گستردگی وسیعی برخوردار است. از درونی‌ترین افکار و احساسات بشری گرفته تا مهم‌ترین مسائل بین‌دولت‌ها، در برگیرنده مفهوم امنیت است. فرهنگ لغت آکسفورد امنیت^۱ (لغت نامه آکسفورد^۲، ۲۰۰۵) را چنین معنا می‌کند: «رهایی از نگرانی‌ها و ایمنی در مقابل خطرات» همچنین «معیارهایی قراردادی برای تضمین ایمنی یک کشور، شخص یا چیزی که از ارزشی برخوردار است». همچنین فرهنگ معین امنیت را «ایمن شدن، بی‌بیمی و در امان بودن» معنا کرده است (معین، ۱۳۷۱، ص ۱۵۳).

معمولاً امنیت توسط دولت تأمین می‌شود، به عبارت دیگر دولت از طریق قدرتی که در دست دارد در صدد است، هم امنیت مردم (از طریق پلیس و قانون) و هم امنیت مرزهای ملی (از طریق ارتش) را فراهم کند. وقتی امنیت توسط دولت از طریق پلیس و قانون تأمین می‌شود آن را امنیت اجتماعی می‌گوییم. بنابراین امنیت به منزله یکی از مهم‌ترین نیازهای

1. security
2. Oxford Dictionary

بشری از اهمیت به سزایی در برنامه‌ریزی‌های راهبردی ملت‌ها برخوردار است و هرگونه تهدیدی علیه امنیت، خود مخل آسایش و نظم عمومی جامعه محسوب می‌شود.

متناسب با پیچیده تر شدن روابط اجتماعی در عصر مدرنیته و خارج شدن این روابط از حالت‌های ساده اولیه که جنبه فیزیکی و محسوس داشته، عوامل پنهان و غیر فیزیکی امنیت در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی روز به روز اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. به همین دلیل مقوله امنیت اجتماعی که مهم‌ترین مؤلفه تشکیل دهنده امنیت ملی است در سال‌های اخیر در سطح ملی و بین‌المللی مورد توجه جدی قرار گرفته است.

نکته مهمی که در اینجا باید به آن اشاره کرد این است که روز به روز از اهمیت وجوه سخت افزاری امنیت کاسته می‌شود و بر وجوه نرم‌افزاری آن افزوده می‌گردد. به این مفهوم که اگر در گذشته عوامل اجرایی و فیزیکی امنیت مانند: پلیس، قاضی، اسلحه، حفاظت فیزیکی و... بیشترین اهمیت را در تأمین امنیت داشتند امروزه علاوه بر تمام این عوامل وجوه نرم افزاری از قبیل مشروعیت نظام سیاسی، یکپارچگی اجتماعی، توان تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، مدیریت قوی اقتصادی و توسعه، امور فرهنگی، اطلاعاتی و ... حرف اول را در مباحث امنیتی می‌زنند. امروزه اهمیت ایجاد امنیت اجتماعی تا حدی افزایش یافته است که سیاستمداران و نظریه‌پردازان دریافته‌اند که تضمین امنیت ملی یک کشور که عمدتاً ناظر بر امنیت سیستم حکومتی و کارکرد درست نهادهای «دفاعی-امنیتی» در کشور است در گرو فراهم آوردن امنیت اجتماعی است که عمدتاً ناظر بر امنیت مردم است و به هر میزان که این مؤلفه در میان سایر مؤلفه‌ها نقش بیشتری داشته باشد، امنیت ملی پایدارتر، کم هزینه‌تر و بالنده‌تر خواهد بود.

بیان مسئله

مسئله امنیت همواره یکی از مهم‌ترین مسائل حکومت و یکی از پیچیده‌ترین مسائل و مباحث علم سیاست و روابط بین‌الملل بوده، به همین دلیل نیز همواره یکی از مسائل مورد توجه سیاستمداران و اندیشمندان حوزه‌های مختلف علوم انسانی است. طی سالیان اخیر نیز، واژه امنیت اجتماعی کاربرد و اهمیت زیادی در رسانه‌ها، جراید و لایه‌های اجتماعی

زندگی مردم یافته است بنابراین با همین رویکرد، ناجا در اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۶ به مواجهه با عوامل محل امنیت اجتماعی، تحت عنوان «طرح امنیت اجتماعی» در راستای ایجاد امنیت اجتماعی مطلوب برای شهروندان، پرداخت.

طرح امنیت اجتماعی به صورت سراسری در سطح کشور اجرا شد اما به دلیل اهمیت شهر تهران به عنوان پایتخت، اجرای این طرح در این شهر با انتقاداتی همراه بود. گرچه طرح مذکور به دنبال برقراری و تأمین بیشتر امنیت در میان لایه‌های مختلف اجتماع بود اما مخالفان و موافقان خاص خود را به ویژه در میان اصحاب رسانه داشت. عده‌ای به نحوه رفتار پلیس و دستگیری خلافکاران اعتراض داشتند و برخی دیگر کلیت طرح امنیت اجتماعی را فاقد اثربخشی و تأثیرگذاری در حوزه امنیت اجتماعی می‌دانستند. از این رو اصحاب رسانه و مطبوعات که از آنها با عنوان ناظران و دیده‌بانان جامعه نام برده می‌شود به واسطه نقش آگاهی بخش و روشنگرانه‌ای که دارند می‌توانند به عنوان منبعی جهت شناخت هر چه بهتر و بیشتر این طرح مورد استفاده قرار گیرند تا بتوان به بررسی پیامدها و دستاوردهای این طرح پرداخت. از طرف دیگر، اگر مطبوعات را نماینده افکار عمومی و مردم بدانیم و آنها را در کنار احزاب و سایر تشکلهای غیردولتی به عنوان تریبون جامعه قلمداد نماییم، طرز تفکر و نگرش آنها (مطبوعات) نسبت به طرح‌های مختلفی که توسط دولت در جامعه اجرا می‌شود، می‌تواند به عنوان طرز فکر و تلقی اکثریت مردم قلمداد گردد. مطمئناً طرح مذکور به دنبال اهداف خاصی بوده، بنابراین در مدت اجرای این طرح، دستاوردها و پیامدهای خاص خود را داشته است. با توجه به این امر پژوهش حاضر دیدگاه مطبوعات را که آینه تفکر مردم محسوب می‌گردند، را مورد بررسی قرار داده تا طرز تفکر و قضاوت جامعه را از اجرای چنین طرحی استنتاج نماید.

اهداف پژوهش

نظر به اهمیت مقوله امنیت اجتماعی و با توجه به نظارت افکار عمومی بر اجرای این طرح، دانستن نظر مردم برای بهبود و اصلاح مشکلات ادامه اجرای طرح ضروری است. این اهداف عبارتند از:

- ۱- استخراج دستاوردها و پیامدهای اجرای طرح امنیت اجتماعی ناجا در شهر تهران از نگاه مطبوعات؛
- ۲- شناخت دستاوردهای اجرای طرح امنیت اجتماعی در شهر تهران؛
- ۳- شناخت پیامدهای اجرای طرح امنیت اجتماعی در شهر تهران؛
- ۴- بررسی چگونگی انعکاس اجرای طرح امنیت اجتماعی در شهر تهران.

سؤالات پژوهش

سؤال اصلی

دستاوردها و پیامدهای اجرای طرح امنیت اجتماعی ناجا در شهر تهران از نگاه مطبوعات کدامند؟

سؤالات فرعی

- ۱- دستاوردهای طرح امنیت اجتماعی برای مردم تهران از دیدگاه مطبوعات چیست؟
- ۲- پیامدهای اجرای طرح امنیت اجتماعی برای مردم تهران از دیدگاه مطبوعات چیست؟
- ۳- انعکاس اجرای طرح امنیت اجتماعی در تهران در مطبوعات چگونه بوده است؟

فرضیه اصلی

اجرای طرح امنیت اجتماعی در شهر تهران از نگاه مطبوعات مثبت ارزیابی می شود.

فرضیه‌های فرعی

- ۱- اجرای طرح امنیت اجتماعی در بعد کنترل و مبارزه با ارادل و اوباش از منظر مطبوعات مثبت ارزیابی می شود؛
- ۲- اجرای طرح امنیت اجتماعی در بعد مبارزه با توزیع کنندگان مشروبات الکلی از منظر مطبوعات مثبت ارزیابی می شود؛
- ۳- اجرای طرح امنیت اجتماعی در خصوص مبارزه با توزیع کنندگان فیلم‌های مستهجن از منظر مطبوعات مثبت ارزیابی

می‌شود؛ ۴- اجرای طرح امنیت اجتماعی درخصوص مبارزه با بدحجابی (طرح عفاف و حجاب) از منظر مطبوعات مثبت ارزیابی می‌شود.

مبانی نظری

امنیت از زوایای مختلف در مکاتب و نظریه‌های علمی مورد بررسی و کنکاش قرار گرفته است که می‌توان به دو رویکرد سلبی (منفی) و ایجابی (مثبت) اشاره کرد: «مفهوم امنیت در بعد سلبی، عبارتست از فقدان هرگونه تهدید؛ این تهدید (یا تهدیدات) می‌تواند منبع داخلی، محیطی و یا خارجی داشته باشد. به عنوان مثال، وقتی انسان، خویشتر را به دلیل ترس از محیط، گرفتار «خودسانسوری» می‌کند یعنی نوعی بی‌امنی، بی‌نظمی و نوعی احساس ناامنی را احساس می‌کند و ما می‌توانیم سه واژه «ناامنی»، «تصور ناامنی» و «احساس ناامنی» را از یکدیگر جدا کنیم. به این معنا که ممکن است در یک کشور، متغیرهای تشکیل دهنده امنیت، وجود نداشته باشند که در این صورت می‌گوییم آن کشور ناامن است. اما زمانی هم پیش می‌آید که افرادی که در آن کشور زندگی می‌کنند، چنین احساس می‌نمایند که در امنیت به سر نمی‌برند. یک وقت هم است که جامعه، دچار نوعی تصور می‌شود. یعنی تصور می‌نماید که امنیتی وجود ندارد که بالطبع در این شرایط کشور موردنظر دچار «بحران» می‌گردد. بنابراین از بعد سلبی، امنیت عبارتست از عدم وجود هرگونه تهدید. اما از بعد ایجابی، باید بگوییم که امنیت، یک بستر، یک مجموعه متکثری است که اگر شاخص‌های آن آماده باشد، برای انسان نوعی آرامش و اطمینان به وجود می‌آورد» (لرنی، ۱۳۸۳، ص ۱۹).

بر همین اساس و جدا از مفهوم عمومی «امنیت» که همانا مصونیت کامل در مقابل هرگونه تهاجم است، باید گفت که این امر دارای مفهومی است که با ذهن مردم، بیشتر ارتباط برقرار می‌کند. از این رو، می‌گوییم که مفهوم خاص «امنیت»، عبارت است از: «مصونیت کامل جان، مال و ناموس مردم از هرگونه تعرض و گزند که از مهم‌ترین

ضروریات زندگی اجتماعی است و تأمین آن، یک اصل و برای سلامت و بقای هر جامعه، حیاتی می‌باشد» (قربان حسینی، ۱۳۷۶، ص ۳۰).

اما آنچه بدیهی است، سادگی جوامع گذشته، در تولید امور نظامی، امنیتی و نبود فناوری پیشرفته از یک سو و از سوی دیگر، خلاء نهادهای قانون‌مندی آموزشی، تربیتی و به خصوص وسایل ارتباط جمعی چون رادیو، تلویزیون، ماهواره و همه و همه تأثیرات به سزایی بر مفهوم «امنیت» گذاشته‌اند.

با وجود این، اگرچه واژه «امنیت»، در طول و بستر زمان، ثابت ماند اما در عصر جدید، مفهوم آن از اساس، دگرگون گردید. در عصر نوین، همه ما شاهد تحولاتی اساسی در حوزه سیاست و اندیشه‌های سیاسی، هستیم. تحولاتی که معنا و مفهوم «امنیت» و نظریه‌های حاکم بر آن را به قدری متفاوت ساخته است که به عبارتی از این گونه تغییر و تحولات می‌توان به مثابه انقلاب در مفهوم «امنیت» تلقی کرد. «مفهوم امنیت در نزد گذشتگان، عبارت از اقتدار بی حد و مرز دولت مردان و درباریان بود و به وسیله ی چماق و راه‌های خشونت‌آمیز و زندان‌های مخوف به دست می‌آمد. مردم و افکار و خواسته‌هایشان، ارزشی نداشت و نقش آنها صرفاً به بسیج در مقابل دشمنان حاکمان و کاخ نشینان خلاصه می‌شد، اما در عصر حاضر از امنیت، معنا و مفهوم کاملاً متفاوتی استنباط می‌شود. با بالا رفتن سطح مشارکت و آگاهی‌های عمومی، نه تنها مردم از حالت انفعالی محض، خارج شده‌اند و با تشکیل سازمان‌ها و نهادهای مستقل، بخش مهمی از انتظام جامعه را در دست گرفته‌اند، بلکه بالا بردن سطح تفاهم و گفت‌وگو میان دولت مردان و مردم و محدود شدن حوزه عملیات دولت، نه تنها ضعف و ناتوانی دولت محسوب نمی‌شود، بلکه مهم‌ترین عامل تقویت امنیت ملی^۱ به حساب می‌آید. در این حالت است که افراد، خود را جزئی از حکومت، محسوب خواهند کرد و سرنوشت نظام را سرنوشت فردی خود تلقی می‌کنند» (صادقیان، ۱۳۸۲، ص ۵۷).

با این اوصاف، به وضوح در می‌یابیم که ماهیت مفاهیمی چون «قدرت» و «امنیت» در این عصر جدید، به واقع دستخوش تغییر و تحول گشته است. پیش از این، قدرت و امنیت،

با توجه به مفهوم سنتی و واقع بینانه آن در توان حفظ «حاکمیت»^۱ و تمامیت ارضی دولت ملی خلاصه می‌شد. این دیدگاه هم در روابط بین الملل، بر سه پیش فرض اساسی استوار بود:

- ۱- دولت مهم‌ترین بازیگر در صحنه بین‌المللی است. بنابراین به طور مستقل، تصمیم‌گیری و برای دستیابی به اهدافش، سعی می‌کند. هدف دولت، فقط افزایش قدرت می‌باشد و از این طریق می‌کوشد «منافع ملی»^۲ خود را حفظ کند؛
 - ۲- دوم این که نظام بین‌المللی، نظامی بدون نظم و دستخوش هرج و مرج می‌باشد؛ چرا که حاکمیتی جهانی، بالاتر از دولت‌ها وجود ندارد. در این اوضاع آشفته، تنها و تنها؛ خود دولت است که باید موجودیتش را در برابر تهدید دولت‌های رقیب، حفظ نماید. در نتیجه در نظام بین‌المللی، اصل «خودکمکی» حاکم است؛
 - ۳- مسائل نظامی و امنیتی، از نظر اهمیت، در رده‌هایی بالاتر از مسائل اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی قرار دارد. به عبارت دیگر، این دیدگاه با طبقه‌بندی مسائل بین‌المللی برای قدرت نظامی، اهمیت بسیار قایل است. براساس این رویکرد، چون نظام بین‌المللی، فاقد نظم است، بنابراین دولت باید قدرت نظامی خود را افزایش دهد و «امنیت» به معنای «حاکمیت و تمامیت ارضی دولت» می‌باشد.
- بر این مبنا، هر دولتی خود را در میان انبوه دولت‌های دشمن، می‌پندارد و باید از راه‌های مختلف، خود را حفظ کند و گرنه توسط قدرت‌های بزرگ تر نابود خواهد شد. از این رو، با توجه به این دیدگاه، در می‌یابیم که امنیت مفهومی بسته و محدود دارد و تنها دولت و چهاردیواری را که دولت در آن محصور است شامل می‌شود. به عبارتی امنیت مسئله‌ای است قابل تجزیه و امنیت کشورها به یکدیگر وابسته نیست. به این معنا که یک کشور می‌تواند احساس امنیت کند هرچند همسایگانش چنین احساسی نداشته باشند. برای رسیدن به چنین احساسی، فقط کافی است که دولت، توان نظامی خود را تقویت کند.

1. Sovereignty
2. National Interests

اما چنان که پیش از این نیز گفتیم، در عصر جدید و با شروع دهه ۷۰ و سپس دهه ۸۰ میلادی، مفهوم بسیار محدود «امنیت»، جای خود را به مفهومی وسیع‌تر داد که مسائل اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی را نیز شامل می‌شد و به جای «امنیت ملی و مردمی» از «امنیت جهانی» سخن به میان آمد.

«در دنیای کنونی، این پندار که دولتی احساس امنیت کند در حالی که همسایگانش، با ناامنی، دست به گریبان باشند، دشوار است. به بیان دیگر، امنیت کشورها چه ضعیف و چه قوی تا حد زیادی به یکدیگر گره خورده و این اثر مهم جهانی شدن اقتصاد است.» (حاج یوسفی، ۱۳۷۴، ص ۵۹). بدیهی است که با بروز تغییرات در محیط بین‌المللی و همچنین عوض شدن معنا و مفهوم امنیت، سازمان‌ها و ترتیبات امنیتی قبلی نیز لزوماً باید متحول گردند.

«به این ترتیب اگر با نگاهی خردمندانه و مبتنی بر شرایط امروزی به تحول در مفهوم امنیت، نگرسته شود، امنیت در عالی‌ترین شکلش برای نظام، معنی و مفهوم پیدا می‌کند و ما شاهد رشد و بالندگی مردم در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی خواهیم بود. در غیر این صورت در کوتاه‌مدت شاهد انزوا، بی‌علاقه‌گی، بی‌توجهی، سرخوردگی، بی‌توجهی به ارزش‌ها و قوانین، بی‌انگیزگی، کم‌کاری و در درازمدت ایجاد شکاف و خلاء دولت و ملت، ترجیح منافع فردی بر جمعی، بی‌توجهی به منافع و علایق ملی و بالاخره به وجود آمدن مرزهای قرمز در روابط مردم و دولت خواهیم بود. به این ترتیب چه در کوتاه مدت و چه در بلندمدت، کمترین و ضعیف‌ترین بخش را در امنیت و اقتدار ملی خواهیم داشت» (صادقیان، پیشین، صص ۵۷-۵۸).

بر همین اساس، «امنیت شکننده و ناتوان»، محصول جوامعی است که نخواهند به شرایط جدید، تن در دهند و در فهم آن کوشا باشند. بعد از فهم شرایط مذکور، باید مهم‌ترین تلاش‌ها را در قالب قانونمند و ضابطه‌مند کردن آن به عمل آورد و بدیهی است وجود نهادهای مستقل و عقب‌نشینی دولت، از اختیارات وسیع گذشته؛ از مهم‌ترین علائم و نشانه‌های تحول در مفهوم امنیت است.

سطوح امنیت در نگرش‌های نوین در سه سطح مشخص قابل طرح می‌باشد. سطح اول امنیت ملی که این سطح در واقع از یک سو به شرایط تأمین و حفظ موجودیت نظام در درون و بیرون مرزها و از سوی دیگر به توانایی‌های نظام در محیط درونی و پیرامونی توجه دارد. سطح دوم امنیت در این نگرش امنیت داخلی است که در عرصه سیاسی مطرح شده و ناظر بر فراهم سازی بستری مناسب برای حفظ امنیت حاکمیت می‌باشد. سطح سوم امنیت امنیت عمومی است که در این سطح هدف اساسی، حفاظت از «حقوق شهروندان» می‌باشد. این سطح، ناظر بر تولید و حفظ شرایطی است که در آن، منافع، مصالح و حقوق افراد، گروه‌ها و نهادهای اجتماعی تأمین می‌گردد. در این سطح، حوزه تحلیل محیط ملی است و واحد تحلیل جامعه، گروه‌ها و نیروهای مؤثر اجتماعی می‌باشند. همچنین در این سطح محور تحلیل، آسیب‌ها و تهدیدات ناشی از نظم و تعادل و یا تغییر و تحول می‌باشد و منظر نگرش به آن اجتماعی است و هدف از آن، پایایی و پویایی امنیت اجتماعی و نظام اجتماعی می‌باشد.

به این ترتیب شاهد هستیم که موضوع امنیت و خاصه امنیت اجتماعی دارای حساسیت و اهمیت بالایی است که عوامل مختلفی بر آن مؤثر می‌باشد. یکی از عواملی که امروزه تأثیر مستقیم بر این امر دارد و می‌توان به آن اشاره نمود، رسانه‌ها می‌باشند و این پژوهش محدود به بررسی نگرش مطبوعات در خصوص امنیت اجتماعی است.

تأثیرگذاری مطبوعات بر امنیت اجتماعی این گونه است که بر ذهن، فکر و نگرش افراد جامعه تأثیر گذاشته و شهروندان نیز با توجه به این تأثیرگذاری به قضاوت و داوری در خصوص بحث مورد نظر آنها می‌پردازند. نگرش در واقع عبارتست از ادراک و حالت عاطفی مثبت یا منفی نسبت به یک موضوع و نوع آمادگی رفتاری نسبت به چیز معین یا شخص خاص و زمانی که اطلاعات در معرض نگرش فرد قرار می‌گیرد، به نگرش‌های او شکل می‌بخشند. در واقع فرد با دسترسی به اطلاعات جدید، نگرش‌های جدید در او به وجود می‌آید. در اینجا بحث اصلی پژوهش بیان می‌گردد فرض می‌شود که همین مبحث طرح امنیت اجتماعی که در تهران اجرا گردید، زمانی که مطبوعات یک سلسله مقالات و اخبار در روزنامه‌ها در باب این موضوع عنوان کنند و از دید خود به تشریح موضوع

پیردازند باعث ایجاد نگرش‌های مختلف و جدیدی در افراد جامعه می‌شوند که ممکن است این نگرش مثبت و منفی باشد و یا این که نگرش‌های ایجاد شده با واقعیت ارتباطی نداشته باشند یعنی در واقع نگرش‌های نامعتبر باشند به دلیل این که افراد از همه واقعیت به صورت کلی اطلاع ندارند، بلکه از بخشی از واقعیت اطلاع دارند.

مفهوم امنیت اجتماعی

رویکرد سنتی مفهوم امنیت اجتماعی

در رویکرد سنتی، امنیت به معنی عدم امکان تعرض و خطر است. براین اساس، آن چه موجب جلوگیری از خطر یا کنترل تهدیدهایی علیه قدرت است، امنیت محسوب می‌شود (لیک، ۱۳۸۱، صص ۴۵-۴۰).

از این به بعد، امنیت اجتماعی، با مفهوم حفظ و بقای زندگی مطرح می‌شود. یعنی باید زندگی اعضای جامعه حفظ شود و به این دلیل نیازمند حذف یا حداقل، کاهش عواملی هستیم که حفظ و بقای زندگی را تهدید می‌کند و روند استمرار حیات را مختل می‌نماید. بنابراین هرآن چه مخل نظم جاری زندگی شود، می‌تواند به عنوان تهدیدی برای امنیت تلقی شده و حذف آن در دستور کار دولت قرار گیرد (صدیقی اورعی، ۱۳۷۵، ص ۱۳۲).

«باری بوزان» معتقد است: امنیت به مدد سیستم‌های نظارتی قدرتمند برقرار می‌شود؛ بنابراین به میزان کاهش قدرت نیروی نظارتی و مشروعیت اعمال قدرت سیستم‌های نظارتی، امنیت هم کاهش یافته و آسیب پذیری پدید می‌آید (بوزان، ۱۳۷۸، صص ۳۵۵-۳۵۱).

بنابراین در رویکرد سنتی، هرآنچه بقای جامعه را در بعد فیزیکی - مادی تضمین می‌نماید در صورت آسیب پذیری به عنوان تهدیدی برای امنیت محسوب می‌گردد (بیگدلی، ۱۳۷۹، صص ۲۵-۲۴).

رویکرد مدرن به مفهوم امنیت اجتماعی

در این رویکرد، امنیت اجتماعی به معنای احساس آرامش و اطمینان خاطر و فقدان اضطراب و ترس است. در حقیقت امنیت اجتماعی معطوف به حفظ روش و نوع زندگی

است (گیدنز، ۱۳۷۸، صص ۱۲۹-۱۱۹). در این نگاه عرصه برخورداری از آموزش، امکان کسب اطلاعات، دستیابی به ابزارهای اطلاعاتی نو، عدالت، آزادی، احترام متقابل و حرمت افکار متنوع فراهم بوده و تعرض به این حوزه‌ها به عنوان تهدیدات امنیتی اجتماعی مطرح می‌شوند (دبلیو پای، ۱۳۸۰، ص ۲۹۱).

به طور کلی در رویکرد سنتی، امنیت اجتماعی به بقای اعضای جامعه توجه دارد و آن دسته از عوامل فیزیکی-مادی که بقای جامعه را تهدید می‌کند به عنوان تهدیدی برای امنیت اجتماعی تلقی شده، از طریق اعمال زور و قدرت در جهت مقابله با آن اقدام می‌شود. در رویکرد امنیت اجتماعی به نوع بقای اعضای جامعه توجه دارد و عوامل معنوی-فرهنگی که موجب آسیب‌پذیری شیوه‌های گوناگون زندگی مشترک می‌شود، به منزله تهدید اجتماعی خواهند بود (ر.ک به امنیت اجتماعی روایتی جامعه، ۱۳۸۲، شماره ۷-۴-۲).

در نهایت می‌توان امنیت اجتماعی را این گونه تعریف نمود که: امنیت اجتماعی از نظر صوری و ظاهری در اجتماع تنها به معنی فقدان جرایم و تخلفات، فراتر رفته و شامل موارد و مصادیقی از نظر روحی، بهداشتی، اقتصادی و بالاخره ایجاد ثبات و نظم واقعی و معقول در اجتماع شده است که از آن به امنیت اجتماعی تعبیر می‌شود (طباطبایی مومنی، ۱۳۷۰، ص ۵۰). پس می‌توان گفت هدف اصلی امنیت اجتماعی برقراری نظم در جامعه و جلوگیری از وقوع انحرافات اجتماعی است.

امنیت اجتماعی از دیدگاه حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله العالی) فرمایشات امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری در ارتباط با حکومت و قانون- شرط امنیت اجتماعی- را می‌توان به چند بخش دسته‌بندی کرد که شامل: الف- وظایف دولتمردان و کارگزاران در جهت تأمین امنیت جامعه؛ ب- قوای مسلح، عاملان برقراری امنیت اجتماعی؛ پ- نقش مردم در حصول امنیت اجتماعی، ت- نگرش اقتصادی و امنیت اجتماعی؛ ث- دفاع در مقابل اشرار و مهاجمان که ما در اینجا فقط به بند الف می‌پردازیم.

وظایف دولتمردان و کارگزاران در جهت تأمین امنیت جامعه
حضرت امام در بیانات مختلف و متعددشان، وجود حکومت و قانون را برای برقراری نظم
و امنیت حدود آحاد جامعه، شرط ضروری بر شمرده‌اند.
«هرگاه حکومت اسلامی تأسیس شود، همه در سایه قانون با امنیت کامل به سر
می‌برند و هیچ حاکمی حق ندارد برخلاف مقررات قانون شرع مطهر قدم بردارد» (منصور
نژاد، ۱۳۸۴، صص ۳۰۸-۳۰۵).

حضرت امام (ره) درمان بیشتر دردها را در اجرای قانون و احکام اسلامی می‌دیدند:
«مسلمانان هنگامی می‌توانند در امنیت و آسایش به سر برده، ایمان و اخلاق فاضله
خود را حفظ کنند که در پناه حکومت عدل و قانون قرار گیرند» (منصورنژاد، ۱۳۸۴،
صص ۳۰۸-۳۰۵).

مجدداً حضرت امام (ره) بر حفظ مقررات اسلامی به نحو ذیل برای رسیدن به مقاصد
الهی و انسانی تأکید دارند: «دو راهی که اسلام دارد، حفظ معنویات و تقویت معنویات
مردم و اقامه عدل، بینشان و نجات دادن مظلومان از دست ظالمان ... اسلام برای این دو
جهت آمده است و ما تابع اسلامیم و باید این دو جهت را حفظ کنیم. مقررات اسلامی را
به حد اعلای خودش که اگر مقررات اسلامی به حد اعلای خودش حفظ شود، این دو
مقصد که مقصد همه انبیاست تحقق پیدا می‌کند، مقصد روحانیت، مردم و مقصد اقامه
عدل در بین جامعه» (منصورنژاد، ۱۳۸۴، صص ۳۰۸-۳۰۵).

اگر در ذیل امنیت اجتماعی، حل معضلات مربوط به فساد، فحشا، نقض قوانین،
فقرستیزی و ... مورد اهتمام است، امام خمینی (ره) همه اینها را اساس کار نظام جمهوری
اسلامی بر می‌شمارند:

«اساس کار یک جمهوری اسلامی، تأمین استقلال مملکت و آزادی ملت‌ها و مبارزه
با فساد، فحشا، تنظیم و تدوین قوانین است که در همه زمینه‌های اقتصادی، سیاسی و
فرهنگی با توجه به معیارهای اسلامی، اصلاحات لازم به عمل آورد که این اصلاحات با
مشارکت کامل همه مردم خواهد بود هدفش قبل از هرچیز، از بین بردن فقر و اصلاح
شرایط زندگی برای اکثریت قاطع مردم است که از همه جهت‌ها مورد ظلم واقع شده‌اند.

... اسلام آن قدر به رفاه مردم، آسایش مردم و این طور چیزها توجه دارد و در این جهت هیچ فرقی بین قشری با قشر دیگر نمی‌گذارد و نگذاشته است» (منصورنژاد، ۱۳۸۴، صص ۳۰۸-۳۰۵).

حضرت امام خمینی (ره)، تأمین حقوق، حدود مردم، حفظ و تأمین امنیت اجتماعی را در تحقق واقعی احکام اسلامی می‌دیدند. از آن حضرت می‌خوانیم:

«اگر آن طوری که اسلام طرح دارد، راجع به حکومت و راجع به ملت، حقوق ملت بر حکومت، حقوق حکومت بر ملت، اگر آن ملاحظه شود و مردم به آن عمل کنند همه در رفاه هستند، نه مردم از حکومت می‌ترسند برای این که حکومت ظالم نیست که از آن بترسند، همه پشتیبان هستند و نه حکومت فرمان‌فرمایی می‌خواهد کند، حکومت هم خدمت می‌خواهد کند، مسئله، مسئله خدمت‌گزاری دولت به ملت است، نه فرمان‌فرمایی دولت به ملت. مسئله جدا می‌کند شما را از دولت و ملت و همین منشأ مفاسد زیادی می‌شود» (منصورنژاد، ۱۳۸۴، صص ۳۱۲-۳۱۰).

آن حضرت در تأمین حدود و حقوق مردم و احترام به آحاد جامعه چنین می‌فرمایند: «توجه به ملت را حفظ کنید، خودتان را خدمت‌گزار بدانید به بندگان خدا، بزرگی نفروشید به این مردم، این مردم بزرگند، بنده خدا هستند، به اینها بزرگی نفروشید، علو بر اینها نکشید، خداوند، دار آخرت را برای کسانی قرار داده است که به مردم نه علوی کنند نه فساد کنند.» (منصورنژاد، ۱۳۸۴، صص ۳۱۲-۳۱۰).

به عنوان مثال، حضرت امام (ره) در جمع هیئت دولت شهید رجایی، ضمن توجه به مردم بر مسئله امنیت به صورت خاص به شرح ذیل تأکید می‌فرمایند:

«تأمین امنیت کشور و این از بزرگ‌ترین کارهای ارزشمند است که همه ما و همه کشور به آن مکلف هستیم، منتها هر کس به آن مقداری که مقدور او هست؛ در هر صورت من از همه شما خواهان این برادری که سفارش خدای تبارک و تعالی است و خدا شما را، مؤمنین را برادر قرار داده و با هم باید برادر باشید، برابر باشید و با هم برای این مملکت کار بکنید و در رأس برنامه‌تان برای این بیچاره‌ها و این مستضعفینی که هستند برای اینها کار کنید، امنیت کشور را ایجاد کنید» (منصورنژاد، ۱۳۸۴، صص ۳۱۲-۳۱۰).

در جایی دیگر حضرت امام (ره) تأمین امنیت اجتماعی مردم را از وظایف دولت دانسته و به شرح ذیل، بدان تصریح فرموده‌اند:

«مردم باید در خانه‌هایشان مطمئن باشند، در زندگیشان، کسب و تجارتشان اطمینان داشته باشند. دولت اسلامی موظف است مردم را مطمئن نماید در همه چیز، در سرمایه‌هایشان، کسب و کارشان. دولت حق ندارد به آنها تعدی نماید و اگر کسی تعدی کرد، تأدیب خواهد شد (منصورنژاد، ۱۳۸۴، صص ۳۱۲-۳۱۰).

مقام معظم رهبری نیز در خصوص امنیت اجتماعی فرموده‌اند: که از جمله مجاری‌های تعدی به حقوق و آزادی‌های مردم و تجاوز به حریم امنیت اجتماعی همانا بی‌قانونی و ضابطه شکنی است. بنابراین مقام معظم رهبری همه را به رعایت قانون دعوت می‌کنند: «امام مقید به قانون بودند و از خصوصیات این بزرگوار، تقید به قانون است و اینکه کاری برخلاف قانون انجام نگیرد. ما هم آنچه که تکلیف‌مان است در جهت پایبندی به قانون انجام می‌دهیم» (منصورنژاد، ۱۳۸۴، ص ۳۴۳).

در جای دیگری در خصوص اهمیت امنیت فرموده‌اند: «اگر ما بخواهیم ضروریات زندگی بشر را در فصول عمده خلاصه کنیم ... یک فصل از این چند فصل، فصل امنیت است. بدون امنیت نه خوراک ذاتی می‌بخشد، نه خانواده انسی ایجاد می‌کند و نه شغل و درآمد فایده‌ای می‌دهد. امنیت که نبود، هیچ چیز نیست. امنیت مثل هوا برای انسان، به طور مستمر لازم است» (منصورنژاد، ۱۳۸۴، ص ۳۴۳).

اگر جامعه امنیت نداشته باشد، حالت اختناق پیدا می‌کند، مثل مجموعه‌ای است که هوا در اختیار نداشته باشد، این اهمیت امنیت است» (منصورنژاد، ۱۳۸۴، ص ۳۴۳).

«اگر خدای نکرده کسی در دستگاهی که مردم چشم امید به این دارند که در مقابل متخلف و تهدید کننده آسایش و امنیت مردم بایستد، احساس تخلف کند و خدای نکرده تعرضی به امنیت مردم شود، این گناه خیلی بزرگ است» (منصورنژاد، ۱۳۸۴، ص ۳۷۵).

عوامل مقوم امنیت اجتماعی

۱. افزایش یا کاهش اقتدار دولت در افکار عمومی، با امنیت اجتماعی رابطه مستقیم دارد؛
۲. میزان پاسخگویی دولت به مطالبات اجتماعی مردم، با افزایش میزان امنیت اجتماعی رابطه مستقیم وجود دارد؛
۳. حاکمیت مقررات و قانون به جای حاکمیت رابطه خویشاوندی، رشوه و ... در نظام اداری با افزایش یا کاهش امنیت اجتماعی رابطه مستقیم دارد؛
۴. افزایش یا کاهش میزان ناهنجاری‌های اجتماعی (فقر، طلاق، سرقت، ایدز و ...) در نگرش مردم به امنیت اجتماعی تأثیر گذاشته و با آن رابطه مستقیم دارد؛
۵. نظام شهروندی، یعنی مجموعه قواعد حاکم بر شهروندان در یک شهر، تأثیر مستقیم در افزایش یا کاهش امنیت اجتماعی دارد (ترافیک، حمل و نقل شهری، رفتارهای عمومی، ارتباط و رفتار شهروندان با یکدیگر)؛
۶. احساس امنیت عمومی یعنی امنیت خاطر (درونی) شهروندان از مال، جان، مسکن و ... که خود از سازمان یافتگی و اقتدار دولت نشأت می‌گیرد (مانند حضور مقتدرانه پلیس، مقابله جدی با ناهنجاری‌های اجتماعی و ...) با افزایش احساس امنیت اجتماعی رابطه مستقیم دارد؛
۷. سطح توسعه یافتگی فرهنگی جامعه با میزان افزایش امنیت اجتماعی رابطه مستقیم دارد (بالا بودن سطح درک و شخصیت اجتماعی، تعامل انسان‌ها با یکدیگر، نوع دوستی‌ها و اخلاق گرایی)؛
۸. افزایش سطح آموزش و جامعه‌پذیری از طریق نهادهای آموزشی (آموزش و پرورش، آموزش عالی و ...) و رسانه‌های رسمی و غیررسمی (صدا و سیما، مطبوعات، اینترنت، NGOs و ...) در کاهش میزان ناامنی اجتماعی نقش مستقیم دارد. اصلی‌ترین نهاد آموزش امنیت اجتماعی، آموزش و پرورش است؛
۹. اخلاق اجتماعی (آداب و احترام اجتماعی شهروندان نسبت به یکدیگر) نقش مستقیم در افزایش یا کاهش امنیت اجتماعی دارد (در جامعه ایران، به میزان زیادی با

مشکلاتی از قبیل: مشاجره‌ها و نزاع‌های دسته جمعی، برخوردهای لفظی و اتهامات و تصادفات ناشی از ضعف اخلاق اجتماعی روبرو هستیم؛

۱۰. معماری و ساختار شهرها نقش مهمی در امنیت اجتماعی دارد (شهرهایی که در معماری و نظم شهری از هماهنگی برخوردار نیستند، اما کنترل پلیس و دولت را کاهش می‌دهند و از سوی دیگر میزان حاشیه‌نشینی، آشفته‌گی رفتاری و ناهنجاری‌های متعدد دیگر را افزایش می‌دهند (منصورنژاد، ۱۳۸۴، صص ۴۴-۴۵).

پلیس و امنیت اجتماعی

مهم‌ترین وظیفه نیروی انتظامی و حتی حکومت‌ها تأمین امنیت اجتماعی است. حتی اگر کسانی با عدم اعتقاد به نظریه دولت رفاه^۱ منکر وظیفه دولت در دخالت مستقیم برای تأمین رفاه و آسایش آحاد مردم جامعه و ایجاد عدالت اجتماعی بوده و معتقد باشند که این هدف باید بدون دخالت مستقیم دولت‌ها از طریق تنظیم روابط صحیح اقتصادی و ارائه امکانات آموزشی لازم و نظایر آن فراهم گردد، کمتر کسی است که منکر وظیفه اصلی دولت‌ها در تأمین امنیت مردم باشد. به عبارت دیگر، اصل وجود دولت‌ها و جوامع مبتنی بر نیاز مردم به برخورداری از امنیت بوده است و در صورت فقدان این ملاحظه، مردم نیازی به گرد هم جمع شدن و تشکیل جوامع و اعطای برخی از اختیارات نامحدود به دولت‌ها، در مقابل برخوردار شدن از امنیت، نمی‌دیدند.

نگاهی به رابطه پلیس و مطبوعات در ایران

بررسی شکل‌گیری پلیس و مطبوعات در ایران پیش از انقلاب اسلامی، نشان دهنده وجود رابطه‌ای تنگاتنگ و یک سویه میان منبع اصلی قدرت، مطبوعات و پلیس می‌باشد. جهت دادن صرف پلیس و مطبوعات به طرفداری از حاکمیت و نه خواست مردم، آن‌هم در موقعیت شکاف تاریخی حاکمیت و مردم، شرایط را به سمت استفاده ابزاری از پلیس و مطبوعات تداوم می‌بخشد. به این ترتیب شکل رابطه پلیس و مطبوعات در کشور زیر سایه

1. Welfare State

تصمیم‌گیری‌های حکومتی و نه تشخیص و اراده نیروی پلیس و اصحاب مطبوعات قرار داشته است. به نظر می‌رسد در سالیان اخیر، شکل رابطه بین پلیس و مطبوعات در ایران دستخوش تغییراتی شده است. تغییراتی که باید هم از حیث شکل و هم آثار مورد بررسی قرار گیرند.

پژوهش حاضر با روش توصیفی - تحلیلی به دنبال جمع‌آوری اطلاعات جهت تأیید یا رد فرضیه‌های مطرح شده، می‌باشد و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از تکنیک تحلیل محتوی استفاده می‌شود.

در تعریف تحلیل محتوا می‌توان گفت:

تحلیل محتوا، روش تحقیق مفیدی است، که در آن، اقلام یا موارد مهم محتوای پیام همه رسانه‌های همگانی، شناسایی، شمارش و با اقلام و موارد دیگر مقایسه می‌شوند و سرانجام با سایر آمار و ارقام مشابه گردآوری شده از کل جامعه مقایسه می‌گردند (گیل، دیوید، بریجت، آدمز، ۱۳۸۴، ص ۸۹).

جامعه آماری این تحقیق روزنامه‌های منتشره کشور و نمونه آماری آن چهار روزنامه رسالت، کیهان، اعتماد و اعتماد ملی می‌باشد که به صورت منظم (سیستماتیک) نمونه‌گیری شده است. به این معنا که از میان چهل روزنامه معروف منتشر شده چهار روزنامه به صورت گزینشی انتخاب شده است.

یافته‌ها

برای طرح امنیت اجتماعی پنج مقوله در نظر گرفته شد که عبارتست از: اراذل و اوباش، مشروبات الکلی، بدحجابی، توزیع کنندگان فیلم مستهجن و امنیت اجتماعی به معنای عام که در ذیل نتایج حاصل از روزنامه‌ها چنین یافت شد:

الف: نتایج روزنامه کیهان

در روزنامه کیهان بررسی‌ها حاکی از آن است که بیشترین درصد فراوانی مقولات متعلق به بدحجابی با میزان ۴۳/۳ درصد و کمترین فراوانی برای مشروبات الکلی با میزان صفر درصد می‌باشد. از جهت ارزشی نیز در این روزنامه می‌توان گفت که مجدداً بدحجابی

بیشترین جهت ارزشی (مثبت) به میزان ۴۲/۸ درصد دارا می‌باشد و کمترین جهت ارزشی مثبت نیز به توزیع کنندگان مشروبات الکلی با صفر درصد تعلق دارد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که روزنامه کیهان از میان مقولات در نظر گرفته شده برای طرح امنیت اجتماعی بیشتر به موضوع حجاب و عفاف پرداخته و این مسئله از نظر این روزنامه از اولویت بالاتری برخوردار بوده و بعد از آن به ترتیب امنیت اجتماعی، اراذل و اوباش، توزیع کنندگان فیلم‌های مستهجن و در آخر توزیع کنندگان مشروبات الکلی قرار دارد. در نتیجه می‌توان عنوان نمود که روزنامه کیهان از میان تمامی مقولات در نظر گرفته شده مسئله بدحجابی را بیشتر مدنظر خود قرار داده و به این موضوع نسبت به سایر روزنامه بیشتر پرداخته است.

جدول ۱. توزیع فراوانی مقولات روزنامه کیهان بر حسب درجه ارزشی

مقولات	درجه ۱ ارزشی		درجه ۲		درجه ۳	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
اراذل و اوباش	۰	۰	۰	۰	۱۱	۱۹/۷
توزیع کنندگان مشروبات الکلی	۰	۰	۰	۰	۰	۰
بدحجابی	۰	۰	۱	۲۵	۲۵	۴۴/۶
توزیع کنندگان فیلم‌های مستهجن	۰	۰	۰	۰	۲	۳/۵
امنیت اجتماعی	۰	۰	۳	۷۵	۱۸	۳۲/۱
جمع کل	۰	۰/۰	۴	۱۰۰	۵۶	۱۰۰

ب: نتایج روزنامه رسالت

با توجه به اطلاعات موجود، در روزنامه رسالت بیشترین درصد فراوانی مقولات متعلق به امنیت اجتماعی با میزان ۵۱/۳ درصد و کمترین فراوانی برای توزیع کنندگان فیلم مستهجن با میزان ۲/۷ درصد درصد می‌باشد. از جهت ارزشی نیز در این روزنامه می‌توان گفت که مجدداً امنیت اجتماعی بیشترین جهت ارزشی (مثبت) که ۵۳/۶ درصد می‌باشد را به خود اختصاص داده و کمترین جهت ارزشی (مثبت) نیز متعلق به توزیع کنندگان مشروبات الکلی و فیلم‌های مستهجن با میزان ۲/۹ درصد تعلق دارد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که

روزنامه رسالت از میان مقولات در نظر گرفته شده برای طرح امنیت اجتماعی بیشتر به موضوع امنیت اجتماعی در معنای عام پرداخته و این مسئله از نظر این روزنامه از اولویت بالاتری برخوردار بوده و بعد از آن بدحجابی، اراذل و اوباش، توزیع کنندگان فیلم‌های مستهجن و توزیع کنندگان مشروبات الکلی قرار دارد.

جدول ۲. توزیع فراوانی مقولات روزنامه رسالت برحسب درجه ارزشی

مقولات	درجه ۱		درجه ۲		درجه ۳	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
اراذل و اوباش	۱	۱۴/۳	۰	۰	۱۳	۲۰/۳
توزیع کنندگان مشروبات الکلی	۰	۰	۰	۰	۳	۴/۷
بدحجابی	۱	۱۴/۳	۰	۰	۱۶	۲۵
توزیع کنندگان فیلم‌های مستهجن	۰	۰	۰	۰	۲	۳/۱
امنیت اجتماعی	۵	۷۱/۴	۳	۱۰۰	۳۰	۴۶/۹
جمع کل	۷	۱۰۰	۳	۱۰۰	۶۴	۱۰۰

ج- نتایج روزنامه اعتماد

در روزنامه اعتماد بررسی‌ها حاکی از آن است که بیشترین درصد فراوانی مقولات متعلق به بدحجابی با میزان ۳۶ درصد و کمترین فراوانی برای مشروبات الکلی با میزان ۵/۶٪ می‌باشد. از جهت ارزشی نیز در این روزنامه می‌توان گفت که مجدداً بدحجابی بیشترین جهت ارزشی (مثبت) که ۳۵/۷ درصد می‌باشد و کمترین جهت ارزشی (مثبت) نیز به توزیع کنندگان مشروبات الکلی با ۷/۱ درصد تعلق دارد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که روزنامه اعتماد از میان مقولات در نظر گرفته شده برای طرح امنیت اجتماعی بیشتر به موضوع حجاب و عفاف پرداخته و این مسئله از نظر این روزنامه از اولویت بالاتری برخوردار بوده و بعد از آن به ترتیب امنیت اجتماعی، اراذل و اوباش، توزیع کنندگان فیلم‌های مستهجن و در آخر توزیع کنندگان مشروبات الکلی قرار دارد.

جدول ۳. توزیع فراوانی مقولات روزنامه اعتماد برحسب درجه ارزشی

مقولات	درجه ارزشی		درجه ۱		درجه ۲		درجه ۳	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
اراذل و اوباش	۳	۱۵/۸	۰	۰	۶	۱۷/۶	۰	۰
توزیع کنندگان مشروبات الکلی	۰	۰	۰	۰	۳	۸/۹	۰	۰
بدحجابی	۹	۴۷/۳	۰	۰	۱۰	۲۹/۴	۰	۰
توزیع کنندگان فیلم های مستهجن	۱	۵/۲	۰	۰	۷	۲۰/۶	۰	۰
امنیت اجتماعی	۶	۳۱/۵	۰	۰	۸	۲۳/۵	۰	۰
جمع کل	۱۹	۱۰۰	۰	۰/۰	۳۴	۱۰۰	۰	۰

د: نتایج روزنامه اعتماد ملی

در روزنامه اعتماد ملی نیز بررسی ها حاکی از آن است که بیشترین درصد فراوانی مقولات متعلق به بدحجابی با میزان ۹۵/۲ درصد و کمترین فراوانی برای مشروبات الکلی، اراذل و اوباش و امنیت اجتماعی با میزان صفر درصد می باشد. از جهت ارزشی نیز در این روزنامه می توان گفت که مجدداً بدحجابی بیشترین جهت ارزشی (مثبت) که ۹۳/۸ درصد می باشد و کمترین جهت ارزشی (مثبت) نیز به توزیع کنندگان مشروبات الکلی، اراذل و اوباش و امنیت اجتماعی با صفر درصد تعلق دارد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که روزنامه اعتماد ملی از میان مقولات در نظر گرفته شده برای طرح امنیت اجتماعی بیشتر به موضوع حجاب و عفاف پرداخته و این مسئله از نظر این روزنامه از اولویت بالاتری برخوردار بوده و بعد از آن به ترتیب توزیع کنندگان فیلم های مستهجن، امنیت اجتماعی، اراذل و اوباش و توزیع کنندگان مشروبات الکلی قرار دارد.

در نهایت می توان عنوان نمود که روزنامه ها با توجه به وضعیت و جو اجتماعی حاکم در آن سال ها، یکی از این مقولات را بیشتر مورد توجه قرار داده اند که از میان چهار روزنامه، سه روزنامه مقوله بدحجابی را در صدر اخبار خود قرار داده اند و بیشتر توجه خود را صرف این موضوع کردند بقیه مقولات نظیر اراذل و اوباش، توزیع کنندگان فیلم های مستهجن و مشروبات الکلی که از اهمیت بالایی در ارتقای سطح امنیت اجتماعی برخوردارند،

کم و بیش مورد توجه قرار داده‌اند و یا بی لطفی نموده‌اند و اصلاً به این موضوعات پرداخته نشده است.

جدول ۴. توزیع فراوانی مقولات روزنامه اعتماد ملی برحسب درجه ارزشی

مقولات	درجه ۱		درجه ۲		درجه ۳	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
اراذل و اوپاش	۰	۰	۰	۰	۰	۰
توزیع کنندگان مشروبات الکلی	۰	۰	۰	۰	۰	۰
بدحجابی	۰	۰	۱	۱۰۰	۱۹	۹۵/۳
توزیع کنندگان فیلم های مستهجن	۰	۰	۰	۰	۱	۴/۷
امنیت اجتماعی	۰	۰	۰	۰	۰	۰
جمع کل	۰	۰/۰	۱	۱۰۰	۲۰	۱۰۰

پیشنهادهای پژوهش

پیشنهادت در بخش کلان

اجرای طرح امنیت اجتماعی توسط ناجا در اردیبهشت سال ۸۶ واکنش‌های وسیع خبری و رسانه‌ای را در پی داشت. انبوهی از اخبار، تحلیل‌ها، گزارش‌های تلویزیونی و... در راستای موافقت یا مخالفت با طرح مذکور توسط رسانه‌های داخلی و خارجی تولید و در سطح بین‌المللی منعکس گردید. اخبار مربوط به این طرح گاهی اوقات تیتراژ اخبار رسانه‌های خارجی در مورد ایران را تشکیل می‌داد. در پژوهش کنونی، بخشی از حیطه انعکاس رسانه‌ای این طرح مورد توجه قرار گرفت. به این ترتیب که نحوه بازتاب اجرای این طرح در چهار روزنامه کثیرالانتشار کشور متعلق به دو جناح عمده سیاسی مورد بررسی قرار گرفت و نتایج حاصله مورد تحلیل واقع شدند. البته نمی‌توان و نباید این پژوهش را جامع و مانع و به منزله سخن و نتیجه نهایی در این زمینه تلقی کرد. چنین محدودیت و چالشی را می‌توان در برابر خود طرح نیز مطرح کرد چرا که بسیاری از جرایم مطرح در عرصه اجتماع نیز در چارچوب این طرح مورد پوشش واقع نشدند مانند جرایم سازمان‌یافته،

سرقت مسلحانه و... که از جنس امنیت اجتماعی هستند- که جا دارد نیروی انتظامی در این خصوص برنامه‌ریزی کند- و منطقاً قابلیت گنجاندن در چارچوب طرح امنیت اجتماعی را دارا می‌باشند ولی در چارچوب این طرح و در نتیجه پژوهش جاری قرار نگرفتند. لازم به ذکر است که اجرای طرح فوق در شهر تهران علی‌رغم اینکه قشر عظیمی از مردم و نخبگان از آن استقبال نمودند اما انعکاس ناقص، تحریف شده و واژگونه آن در سطح رسانه‌های بیگانه و انجام مانورهای تبلیغاتی گسترده بر روی آن پیامدهای خاصی را نیز به دنبال داشت. در نتیجه رسیدگی به بعد رسانه‌ای این طرح و نحوه انعکاس آن در مطبوعات و رادیو و تلویزیون و... توجه ویژه‌ای را طلب می‌کند. با اطلاع‌رسانی شفاف و روشن به مردم، آگاه ساختن منظم و دقیق آنان از نتایج اجرای طرح در ارتقای امنیت خانواده‌ها، حفظ روحیه آرامش و رأفت اسلامی و رویکرد اصلاحگرانه در عین حفظ قاطعیت و صلابت از سوی پلیس، لحاظ نمودن و رعایت کردن برخی ظرافت‌ها و دقائق رسانه‌ای و... می‌توان بر نگرانی‌های ایجاد شده در بین افشاری از مردم و تهاجمات رسانه‌ای بیگانگان فائق آمد.

نکته دیگری که عنوان یک چالش جدی به آن مطرح است این است که جنس چهار محور مورد مطالعه در این پژوهش (بدحجابی - توزیع مشروبات الکلی - پخش CDهای مستهجن و اراذل و اوباش) با یکدیگر یکسان نیست و بالطبع راهکارهای مقابله متفاوتی را نیز طلب می‌کند که به عنوان مثال می‌توان به این نکته اشاره کرد که جنس پدیده بدحجابی با جرایمی نظیر توزیع مشروبات الکلی و یا اوباشی گری فرق می‌کند و مبارزه بیشتر نیازمند یک برنامه‌ریزی کلان و بسترسازی فرهنگی است تا کار پلیسی، امنیتی و برخورد چکشی. اما در برخورد با اراذل و اوباش این حساسیت موضوعیتی ندارد و صرفاً با یک عملیات حساب شده، غافلگیرانه، ضربتی و قاطعانه می‌توان نتیجه مطلوب را گرفت. بنابراین در اجرای طرح‌هایی همانند طرح امنیت اجتماعی باید جنس محورهای امنیتی را در طراحی استراتژی مقابله و برخورد کاملاً لحاظ کنیم. در همین راستا و به منظور اجرای بهینه طرح‌های مشابه در آینده پیشنهادهایی به شرح زیر را می‌توان ارائه داد:

آسیب‌شناسی طرح

آسیب‌شناسی و پاتولوژی دوره به دوره طرح و اطلاع یافتن از تأثیرات و نحوه پیشبرد طرح در هر مرحله از مقتضیات بسیار ضروری اجرای این طرح است که می‌بایست توجه کافی را به آن مبذول داشت. در این رابطه لازم است پلیس همانند یک پزشک حاذق ضربان نبض جامعه را در حین عمل جراحی چک کند و از حالات بیمار آگاهی داشته باشد. توجه داشتن به سه مقوله ورودی، نتایج و بازخورد طرح در هر مرحله و توان و جسارت تغییر تصمیمات، از مقتضیات اجرای بهینه این طرح است. درخصوص این پیشنهاد راهکارهای زیر قابل اجرا می‌باشد:

- تشکیل اتاق‌های فکر و نشست‌های تخصصی (اعم از کتابخانه‌ای و میدانی) گوناگون با شرکت افراد دارای تخصص‌های مختلف نظیر جامعه‌شناسان، روان‌شناسان، حقوق‌دانان، جرم‌شناسان و... و یاری گرفتن از آنان در مراحل گوناگون اجرای طرح و بهره‌برداری از نظریات تخصصی آنان؛
- استفاده از همکاری سایر نهادهای دخیل و مرتبط با طرح در کنار پلیس نظیر شهرداری، بهزیستی و... و توجه آنان نسبت به چرایی و چگونگی اجرای طرح و یاری جستن از ظرفیت‌های عملی و میدانی آنان برای پیشبرد اهداف طرح؛
- توجه بیشتر به بسیج ظرفیت‌های مردمی چه در مرحله بسترسازی فرهنگی و آماده سازی ذهنی برای انجام طرح و چه در مرحله اجرای طرح در سطح کوچه‌ها و خیابان‌ها. استفاده از این ظرفیت‌های مردمی باعث می‌شود توده مردم این طرح را از خود بدانند و در اجرای آن از هیچ گونه همکاری دریغ نورزند؛
- تشکیل میزگردهای متشکل از نیروهای متخصص و همچنین مردم عادی در صدا و سیما و بررسی اصول و مبانی اجرای طرح و انعکاس انتقادات مصلحانه و سازنده معطوف به این طرح در خلال برگزاری این میزگردها؛
- اطلاع‌رسانی درخصوص زمان دقیق اجرای طرح از طریق رسانه‌ها به مردم برای ایجاد آمادگی ذهنی و روحی در جامعه.

بومی سازی طرح

لازم به ذکر است که شناخت کیفیت بومی سازی اجرای طرح امنیت اجتماعی در شهر تهران که یکی از محورهای اصلی پژوهش حاضر را تشکیل می‌داد، امری ضروری است، بر این اساس می‌توان گفت که مفهوم «بومی سازی» یک مقوله کلیدی و استراتژیک در اجرای طرح امنیت اجتماعی و طرح‌های مشابه به شمار می‌آید که لازم است شقوق و حالت‌های مختلف آن مورد بررسی و مذاقه کافی قرار گیرد. وقتی از مفهوم «بومی» و «بومی سازی» در سطوح بین‌المللی و ملی صحبت می‌کنیم، تصویر کمابیش شفاف و روشنی در ذهن مخاطب شکل می‌گیرد چنان که «بومی سازی» در سطح بین‌المللی به معنای انطباقی آن با ویژگی‌ها و اقتضانات موجود در چارچوب دولت ملت‌ها و بومی سازی آن در سطح ملی به معنای منطبق ساختن یک برنامه یا پدیده یا ویژگی‌های منطقه‌ای (استانی، ایالتی و...) گوناگون موجود در چارچوب یک دولت ملت است. اما بومی سازی یک طرح (مانند طرح امنیت اجتماعی) در چارچوب یک شهر (مانند تهران) چه دلالت‌هایی خواهد داشت؟ بومی سازی در این سطح را می‌توان حول تقسیم‌بندی «محل» یا «منطقه شهری» سازمان داد؛ فی‌المثل در همین تهران می‌توان ملاحظه کرد که هر یک از محلات و مناطق گوناگون شهری براساس ویژگی‌های گوناگون جمعیتی، اقتصادی، قومی، سطح رفاه و... و به طور کلی بافت اجتماعی از حیث میزان جرم خیز بودن، جرایم رایج و شایع و... با محله دیگر بسیار متفاوت است. نفس تفاوت در چنین مؤلفه‌های جامعه‌شناسانه و جرم‌شناسانه‌ای، اخذ راهکارهای متفاوتی را در برخورد با جرایم و اجرای طرح‌هایی نظیر طرح امنیت اجتماعی طلب می‌کند. در این راستا نخست می‌بایست با تعریف پروژه‌های پژوهشی جرم‌شناسانه گوناگون نسبت به شناخت خصوصیات و ویژگی‌های هر یک از مناطق شهری تهران اقدام نمود و با لحاظ کردن و در نظر گرفتن این مؤلفه‌ها اجرای طرح امنیت اجتماعی را در سطح هر منطقه براساس خصوصیات آن، «بومی» نمود. البته می‌توان در کلیاتی نظیر زمان و روح حاکم بر طرح و... یکپارچگی و پیوستگی و کلیت کار را لحاظ کرد و تخصیص و بومی سازی را مقدمه مرحله اجرا نمود. به هر روی با در نظر گرفتن

ویژگی‌های خاص هر منطقه شهری در اجرای چنین طرح‌هایی می‌توان کارآمدی و تأثیرگذاری آنها را به شدت ارتقاء داد.

فضاسازی و ایجاد بسترهای ذهنی

پیشنهاد دیگری که در این رابطه می‌توان به آن اشاره کرد این است که براساس ویژگی‌ها و خصوصیات به دست آمده بر مبنای پژوهش‌های دقیق میدانی می‌توان پیش از اجرای طرح به فضاسازی مناسب فرهنگی و ایجاد بسترهای ذهنی پذیرش آن در بین توده مردم پرداخت تا در زمان اجرای طرح به تبعات ناشی از اجرای غیرمترقبه طرح برخورد نکنیم و نتایج مطلوب را از آن به دست آوریم.

پیشنهادات کاربردی

۱. ساخت برنامه‌های تلویزیونی و ارائه گزارش‌های خبری در خصوص نمایش بسترها و زمینه‌های اجرای طرح و متوجه و توجیه نمودن جامعه به لزوم برخورد با ناهنجاری‌ها و حل این معضلات؛
۲. برجسته سازی بعد قانونی و مدنی اجرای طرح در راستای دفاع از حقوق و حرمت و حریم شهروندان در عرصه تبلیغات و ...؛
۳. برجسته سازی آن دسته از اقدامات ناجا در حوزه اطلاعاتی که به مسائل ملموس مردم (مزاحمت اراذل و اوباش برای نوامیس، معتادان خیابانی و ...) مربوط است؛
۴. کل نتایج اجرای طرح مورد توجه و تمرکز رسانه‌ای قرار گیرد؛
۵. اختصاص یگان‌ها و نیروهای آموزش دیده که کاملاً نسبت به طرح، ابعاد و اهداف آن توجیه شده باشند؛
۶. بهره‌گیری از تجربیات و نظرات نخبگان و چهره‌های موجه و مطرح در توجیه طرح؛
۷. اقدام هماهنگ و موازی (و نه متقاطع) رسانه‌های جمعی مانند سینما، تلویزیون، روزنامه و ... در جهت ارتقای سطح کیفی طرح امنیت اجتماع؛

۸. همکاری با دستگاه‌های مرتبط از جمله صدا و سیما، قوه قضاییه، شهرداری، بهزیستی و... در اجرای طرح؛
۹. مرحله بندی و منطقه بندی اجرای طرح یا توجه به ابعاد زمانی و مکانی آن و انجام ارزیابی‌های سریع بعد از هر مرحله؛
۱۰. سازمان‌های دولتی مرتبط با این طرح هدف عملیات روانی ناجا و مطالبه مردم قرار گیرند و به سهم خود در این رابطه مسئولیت به عهده بگیرند؛
۱۱. نکته قابل ذکر در این زمینه این است که موفقیت هر یک از مراحل طرح و پیشنهاد‌های فوق‌الذکر در وهله اول در گرو جلب و تأمین مشارکت‌های مردمی می‌باشد که این امر می‌تواند از طریق تشکیل شوراهای مشورتی (نه اجرایی) از بین ساکنان هر محله و ارائه پیشنهادهایی به مسئولان واحدهای عملیاتی طرح محقق شود.

نتیجه گیری

پیامدها و نتایج اجرای طرح امنیت اجتماعی در چهار روزنامه مورد بررسی قرار گفت که نتایج کلی، آزمون فرضیات نشان داد که:

- درخصوص فرضیه اجرای طرح امنیت اجتماعی از نگاه مطبوعات فرایند رشد شاخص‌های امنیت اجتماعی مثبت ارزیابی می‌شود، باید گفت که با توجه به نتایج توصیف شده از کل مقولات شمارش شده در روزنامه، فرضیه اصلی تحقیق «تأیید» می‌شود چرا که با ارزیابی روزنامه‌ها از فرایند رشد شاخص‌های امنیت اجتماعی، به طور کلی «مثبت» ارزیابی می‌شود زیرا جمع کل فراوانی‌های شمارش شده در روزنامه‌های مورد بررسی نشان داد که روزنامه‌های فوق در طول سال مورد نظر، به طور کلی ۲۰۸ بار به مقولات موردنظر اشاره کرده‌اند. این در حالی است که هر یک از چهار روزنامه فوق در طول سال مورد بررسی ۳۰۸ شماره منتشر شده‌اند و مجموع شماره‌های منتشر شده هر چهار روزنامه ۱۲۳۲ شماره است. اگر چه به نسبت تعداد روزنامه‌های منتشر شده پرداختن به چنین موضوع مهمی بسیار ناچیز به نظر می‌رسد اما با این حال، از هر شش شماره روزنامه (به طور دقیق

۵/۹ شماره) یک شماره به طرح امنیت اجتماعی اشاره کرده است که این امر نشان دهنده دید مثبت مطبوعات به اجرای طرح امنیت اجتماعی است.

- در زمینه بعد فرضیه کنترل ارادل و اوباش که مثبت ارزیابی می‌گردد. باید گفت اجرای طرح امنیت اجتماعی در بعد کنترل و مبارزه با ارادل و اوباش از نظر مطبوعات به طور کلی «متوسط» ارزیابی می‌شود. به عبارت دیگر؛ فرضیه تحقیق مبنی بر مثبت بودن ارزیابی روزنامه‌های مورد بررسی از اجرای طرح امنیت اجتماعی در بعد کنترل و مبارزه با ارادل و اوباش نه «تأیید» و نه «رد» شد. زیرا به رغم اینکه اکثریت مطلق (۹۷ درصد) فراوانی‌های شمارش شده مثبت هستند، اما تنها ۳۴ مورد (۱۷/۳ درصد) از کل فراوانی‌ها را در برمی‌گیرند. همچنین سی مورد (۸۸/۲ درصد) از اخبار شمارش شده در این خصوص جزء اخبار درجه سه و تنها چهار مورد (۱۱/۸ درصد) جزء اخبار درجه یک هستند. به عبارت دیگر؛ از هر ۹ شماره روزنامه‌های مورد بررسی، یک شماره به طرح امنیت اجتماعی از بعد مبارزه با ارادل و اوباش اشاره داشته است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که نگاه مطبوعات به مقوله فوق به طور کلی «متوسط» است یعنی فرضیه در حالت بینا بین قرار گرفته و نه تأیید می‌گردد و نه رد می‌شود.

- در خصوص فرضیه توزیع کنندگان مشروبات الکلی که مطرح شده از نظر مطبوعات مثبت ارزیابی می‌گردد. باید عنوان نمود که با توجه به نتایج بدست آمده، فرضیه فوق «رد» می‌شود. زیرا کل فراوانی‌های شمارش شده در خصوص مبارزه با توزیع کنندگان مشروبات الکلی فقط شش مورد (۲/۹ درصد از کل) بوده است که یک مورد (۱۶/۷ درصد) از آن نیز جهت گیری ارزشی منفی داشته است. علاوه بر این، تمام شش مورد فراوانی مورد اشاره، در دسته اخبار درجه سه جای گرفته‌اند. به عبارت دیگر از هر ۵۱ شماره مطبوعات مورد بررسی، یک شماره به این، بعد از طرح امنیت اجتماعی اشاره داشته است. بنابراین می‌توان گفت فرضیه ما در خصوص اجرای طرح امنیت اجتماعی در بعد مبارزه با توزیع کنندگان مشروبات الکلی از منظر مطبوعات «منفی» ارزیابی می‌شود و فرضیه رد می‌گردد.

- فرضیه دیگر که در خصوص مبارزه با بدحجابی می‌باشد و نظر مطبوعات مثبت ارزیابی گردیده است به طور کلی باید گفت که فرضیه فوق «تأیید» می‌شود و ارزیابی

روزنامه‌های مورد بررسی از این بعد از طرح امنیت اجتماعی «مثبت» شمرده می‌شود. این مقوله با ۸۲ مورد (۳۹/۴ درصد از کل) بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده است. به عبارت دیگر از هر چهار شماره نشریه منتشر شده، یک شماره به این، بعد از طرح امنیت اجتماعی پرداخته است. علاوه بر این ده مورد (۳۸/۴ درصد) از فراوانی‌های فوق در دسته اخبار درجه یک و دو مورد در دسته اخبار درجه دو (۲۵ درصد) قرار گرفته‌اند. اما نکته قابل تأمل در خصوص این مقوله، که ارزیابی از آن را در حد «مثبت» نگاه داشته و برغم فراوانی بالاتر نسبت به سایر مقولات، تا حد «بسیار مثبت» ارتقاء نداده است، جهت گیری‌های منفی نسبتاً بالای آن است. به طوری که بیشترین فراوانی منفی در بین روزنامه‌های مورد بررسی را به خود اختصاص داده‌اند و سیزده مورد (۱۵/۹ درصد) از مقولات شمارش شده در خصوص بدحجابی جهت ارزشی منفی دارند. علاوه بر این که، هفتاد مورد (۸۵/۳ درصد) از آنها نیز در دسته اخبار درجه سه جای می‌گیرند. اما با توجه به جهت گیری‌های ارزشی منفی که وجود دارد در کل می‌توان گفت که این فرضیه تأیید می‌شود.

- آخرین فرضیه که درخصوص توزیع کنندگان فیلم‌های مستهجن می‌باشد و این فرضیه نیز مثبت ارزیابی گردیده است می‌توان گفت با توجه به بررسی‌های انجام شده فرضیه فوق، به طور کلی «رد» می‌شود. زیرا این بعد از طرح امنیت اجتماعی، تنها سیزده مورد (۶/۲ درصد از جمع کل) فراوانی را به خود اختصاص داده است. به عبارت دیگر از هر ۲۴ شماره نشریه منتشر شده، یک شماره به این، بعد از طرح امنیت اجتماعی اشاره داشته است. علاوه بر این دو مورد (۱۵/۴ درصد) از موارد فوق جهت گیری ارزشی منفی دارند و همچنین دوازده مورد (۹۲/۳ درصد) از آنها در دسته اخبار درجه سه جای می‌گیرند. بنابراین اجرای طرح امنیت اجتماعی در بعد مبارزه با توزیع کنندگان فیلم‌های مستهجن «منفی» ارزیابی می‌شود و فرضیه ما در این زمینه رد می‌گردد.

در نهایت با توجه به مطالب عنوان شده می‌توان گفت که فرضیه اصلی ما در اینجا مورد تأیید قرار می‌گیرد و دیدگاه مطبوعات نسبت به اجرای طرح امنیت اجتماعی مثبت ارزیابی می‌گردد.

منابع فارسی

- امنیت اجتماعی روایتی جامع. (۱۳۸۲). گزارش پژوهشی شماره ۷-۴-۲، پژوهشکده مطالعات راهبردی
- بیگدلی، علی. (۱۳۷۹). توسعه سیاسی و امنیت عمومی، ارائه شده در همایش امنیت عمومی و وحدت ملی.
- حاج یوسفی، امیرمحمد. (۱۳۷۴). امنیت اروپا و آینده ناتو، ماهنامه اطلاعات سیاسی-اقتصادی، سال نهم، شماره یازدهم و دوازدهم، ناشر: مؤسسه اطلاعات.
- دبلیو پای، لوسین و بایندر، لئونارد. (۱۳۸۰). بحران‌ها و توالی در توسعه سیاسی، ترجمه: سروری، غلامرضا، پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- صادقیان، سید جلال. (۱۳۸۲). درآمدی بر امنیت و ابعاد و گستره آن، فصلنامه دانش انتظامی، سال پنجم، شماره ۱، ناشر: دانشگاه علوم انتظامی.
- صدیقی اورعی، غلامرضا. (۱۳۷۵). تأثیر عوامل ساختاری بر پدیده امنیت یا ناامنی اجتماعی، ارایه شده در همایش توسعه و امنیت عمومی، وزارت کشور.
- طباطبائی مومنی، منوچهر. (۱۳۷۰). آزادی‌های عمومی و حقوق بشر، تهران: دانشگاه تهران.
- قربان حسینی، علی اصغر. (۱۳۷۶). امنیت و نیروی انتظامی، نشریه امنیت، سال اول، شماره دوم، ناشر: وزارت کشور- حوزه معاونت امنیتی و انتظامی.
- گیدنز، آنتونی. (۱۳۷۸). تجدد و تشخیص، ترجمه: موفقیان، ناصر، تهران: نشر نی.
- گیل، دیوید و بریجت، آدامز. (۱۳۸۴). الفبای ارتباطات، رامین کریمیان و همکاران، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها.
- لرنی، منوچهر. (۱۳۸۳). آسیب شناسی امنیت، تهران: انتشارات پیام پویا، چاپ اول.
- لیک، دیوید ای و مورگان، پاتریک ام. (۱۳۸۱). نظم‌های منطقه‌ای «امنیت سازی در جهان نوین»، ترجمه: دهقانی، سیدجلال، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- معین، محمد. (۱۳۷۱). فرهنگ فارسی معین، ج ۱ تهران: انتشارات امیرکبیر، چاپ هشتم.
- منصورنژاد، محمد. (۱۳۸۲). امنیت اجتماعی از دیدگاه اسلام، چاپ اول، ناشر: معاونت امنیتی و انتظامی وزارت کشور- اداره مطالعات و تحقیقات اداره کل امنیتی.